

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομή ίτησια : 'Εν 'Αθήναις, φρ 10, εν ταϊς επαρχίαις φρ 12, εν τη άλλοδαπη φρ. 20. — Αϊ συνδρομαί άρχονται από 1 Ιανουαρίου εκάστου έτους και είνε έτησια : — Γραμμίον τής Διευθύνσεως : 'Οδός Σταδίου, 6 5 'Ιουλίου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. 'Ρουφίνης.— Μετάφρ. 'Αγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἔδῃ σελ. 461.

ΙΔ'

'Εκδρομή εις Λαμπεδοῦσαν¹

Πᾶσα δυσκολία τῆς νυμφεύσεως τοῦ Βαττίστα καὶ τῆς Σπεράντσας εἶχεν ἤδη ἀρθῆ, χάρις εἰς τὴν πρὸς αὐτοὺς μεγαλοδωρίαν τοῦ Σιρ 'Ιωάννου ἐκ διακοσίων λιρῶν στερλινῶν. Τὰ τρία πέμπτα τῆς ποσότητος ταύτης ἤρουν εἰς πληρωμὴν ὄλων τῶν χρεῶν τῆς οἰκογενείας, αἱ δὲ ὑπολειπόμεναι ὀγδοήκοντα λίραι ὑπερήρουν ὅπως κατασταθῆ τὸ πανδοχεῖον ἐπωφελῆς καὶ λαμπρᾶ μάλιστα ἐπιχειρήσεις. Συνεφωνήθη λοιπὸν νὰ νυμφευθῶσιν οἱ δύο νέοι τὴν 25 'Ιουνίου, ἐπέτειον τῶν γενεθλίων τῆς Σπεράντσας.

Πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὰς γεννήσεις, τοὺς γάμους καὶ τοὺς θανάτους συνοδεύουσι προκαταρκτικαὶ τινες τελεταί, τοιοῦτου ἢ τοιοῦτου εἶδους. Κατὰ τὴν προκειμένην περίστασιν προσκύνησίς τις τοῦ ἱεροῦ τῆς Λαμπεδοῦσης ἐκρίθη εἰδικῶς ἀναγκαία, ὅπως προσέλθωσιν οἱ μελλόνυμφοι καὶ προσφέρωσιν—ἐν εἶδει ἀναθήματος—τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν εἰς τὴν δόμνονυμον Παναγίαν, ἧς ἡ προστασία εἶχεν ἐπιφέρει τοσοῦτῳ λαμπρὰν μεταβολὴν τῆς τύχης τῶν. Φυσικῶ τῷ λόγῳ ἡ 'Ρόζα, ἡ Σπεράντσα, ὁ Βαττίστας καὶ πάντες τῆς Βορδιγέρας οἱ ἐνοεῖται ἐπίστευον ἀδιστακτως, ὅτι ἡ Παναγία ἐν γένει, ἰδίως δὲ ἡ Παναγία τῆς Λαμπεδοῦσης, εἶχον φέροι εἰς τὸ Πανδοχεῖον τὴν Λουκίαν καὶ πᾶσας τὰς μετ' αὐτῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, ἀποδίδοντες οὕτω, ἀνεπιγνώστως, εἰς τὴν Παναγίαν καὶ τὴν ἀτυχῆ ἀνατροπὴν τῆς ἀμάξης τοῦ βρωνέτου. Ἡ προσκύνησις αὕτη ἐξήγειρε τὰ μάλιστα τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν περιέργειαν τῆς Λουκίας· συνεφωνήθη δὲ νὰ ὤφελθῶσιν ἐκ

τῆς εὐκαιρίας ὁ Σιρ 'Ιωάννης καὶ ἡ θυγάτηρ του ὅπως ἐπιτεκμηθῶσι τὸ διάσημον παρεκκλήσιον καὶ ἀναπνεύσωσιν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὸν δροσερὸν ἀέρα τοῦ βουνοῦ. Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ἔμελλεν, ἐννοεῖται, νὰ συμμετάσχη τῆς ἐκδρομῆς, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνετέθη πᾶσα ἡ φροντίς περὶ τῶν ἀναγκαίων προετοιμασιῶν διὰ τε τὴν ἐκδρομὴν καὶ τὴν διαμονὴν ἐν Λαμπεδοῦσῃ.

Τὴν 20 'Ιουνίου ὁ Σιρ 'Ιωάννης ἡ θυγάτηρ του καὶ ὁ Ἀντώνιος (οἱ μελλόνυμφοι ἔμελλον νὰ μεταβῶσι τὴν ἐπαύριον πρωΐαν) κατέλιπον τὸ πανδοχεῖον ἐντὸς κομποῦ ἀκατίου, κοσμουμένου διὰ σκηνώματος μ' ἐρυθρὰς καὶ λευκὰς σειρὰς, καὶ κυβερνωμένου ὑπὸ τοῦ Βαττίστα, ὅστις ἐπὶ ἐβδομάδας δλοκλήρους εἶχεν ἀσχοληθῆ βάπτων αὐτὸ καὶ καθαρίζων ἵνα τὸ καταστήτῃ ἄξιον τοῦ προορισμοῦ του. Τῇ κοινῇ δὲ βοηθεῖα τῆς αὔρας καὶ ἐξ ῥωμαλέων κωπῶν, ἡ λέμβος παρέκαμψε ταχέως τὸ δεύτερον ἀκρωτήριον, καὶ τὸ χλοερὸν Σάν-Ρέμο ἐπεφάνη, τριγωνοειδῶς ὑψούμενον, εἰς τοὺς ὄφθαλμοὺς τῶν ὁδοιπόρων.

— Εἶν' ἐδῶ αὐτοφεῖς οἱ φοίνικες ; ἠρώτησεν ἡ Λουκία, δεικνύουσα τοὺς καλύπτοντας τὸν αἰγιαλὸν φοινικῶνας, ἢ τοὺς καλλιεργοῦν ἐπίτηδες διὰ τὴν ὠραιότητά των μόνον ;

— Ἡ ὠραιότης των δὲν ἔχει, νομίζω, μεγάλην σημασίαν διὰ τοὺς ἰδιοκλήτας των, ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος. Τὰ βῆλα, τὸ ἀγνοεῖτε ἴσως, εἶνε προτὴν λίαν ἐπικερδῆς, καὶ διὰ τοῦτο τὰ καλλιεργοῦν. Κατ' ἔτος ἀποστέλλουν φορτία δλοκλήρα εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ὀλλανδίαν. Εἰς ὅλους τοὺς καθολικοὺς τόπους ἐξοδεύεται σημαντικὴ ποσότης βαίτων τὴν μεγάλην ἐβδομάδα· ἀλλ' ἡ ἐξοδευσίς των εἶνε ἰδίως καταπληκτικὴ εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν Ῥώμην. Ὑπάρχει εἰς τὴ Σάν-Ρέμο οἰκογένεια, ἧτις εἶχεν ἐπὶ αἰῶνας δλοκλήρους καὶ ἔχει ἀκόμη καὶ τὴν τὸ ἀποικειστικὸν προνόμιον νὰ προμηθεύῃ βῆλα εἰς τὸ παικὸν ἀνάκτορον.

— Τὸ ἠγόρασεν αὐτὸ τὸ προνόμιον ; ἠρώτησεν ὁ Σιρ 'Ιωάννης. Ἄλλ' εἶνε, νομίζω, περιττὴ ἡ ἐρώτησίς μου διότι με εἶπαν ὅτι εἰς τὴν Ῥώμην ὅλα ἀγοράζονται καὶ ἠγοράζοντο καὶ θ' ἀγοράζονται πάντοτε.

— Ἐναντίον τοῦ κανόνος, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρὸς, τὸ προνόμιον αὐτὸ ἐδόθη εἰς ἀμοιβὴν καλῆς ὑπηρεσίας. Ἡ περὶ τοῦτου ἱστορία δύναται νὰ σᾶς

1. Πρακτορέωμεν ἐνταῦθα ἐν κεφάλαιον τοῦ πρωτοτύπου, ἐπιγραφόμενον Ἡ Σι κ ε λ ί α, καὶ περιλαμβάνον σύντομον ἱστορίαν τῆς νήσου. Τὸ κεφάλαιον αὐτὸ οὐδεμίαν ἄλλως ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν πλοκὴν ἢ τὰ πρόσωπα τοῦ μυθιστορήματος, αὐτὸς δ' ὁ συγγραφεὺς σημειοῖ περὶ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς : « Ὅσοι τῶν ἀναγνωστῶν δὲν ἀνέχονται τὴν ἀνάμειξιν τῆς ἱστορίας ἐν τῷ μυθιστορήματι, ἀς μεταβῶσιν εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον ! » — Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ σημειούμεν ἐπίσης, ὅτι ἀλλαγῶ τοῦ προκειμένου ἔργου περιεκόμεν πολιτικὰς τινὰς ἢ ἱστορικὰς παρεκβολὰς, ἀσχετοὺς ὅλως πρὸς τὴν μυθιστορίαν καὶ μειούσας ἴσως τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς. Σ. τ. Μ.

διασκαδάση μέχρις οὗ αποβιβασθῶμεν. Εἶδετε, ὑποθέτω, καὶ θαυμάσατε εἰς τὴν Ῥώμην τὸν ὀβελίσκον, ὅστις ὑψοῦται ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἢ τοῦ Βατικανοῦ, καὶ ὀνομάζεται ὀβελίσκος τοῦ Βατικανοῦ. Κατὰ τὸ ἔτος 1584, τοῦτέστι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς παρωσύνης Σήξτου τοῦ Β', ὁ ὀβελίσκος αὐτὸς ἔκειτο ἐτι χωσμένος κατὰ τὸ ἥμισυ ἐντὸς τῆς γῆς, ὅχι μακρὰν τοῦ παλαιοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Πολλοὶ πάπαί πρὸ τοῦ Σήξτου εἶχον συλλάβει τὸ σχέδιον νὰ τὸν ἐκχώσωσι καὶ μεταφέρωσιν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἀλλ' ἀπετρέπησαν πάντοτε ὑπὸ τῶν μεγάλων δυσχερειῶν καὶ τῶν δαπανῶν τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἀλλ' ὁ πάπας Σήξτος ὁ Β', πνεῦμα φιλόδοξον καὶ τολμηρὸν ὡς γνωστὸν, ἀπεφάσισε νὰ πραγματοποιήσῃ ὅ,τι εἶχον σχεδιάσει οἱ προκατόχοί του. Ἐνεπιστεῦθη δὲ τὸ δύσκολον αὐτὸ ἔργον εἰς τὸν Δομένικον Φοντάναν, ἀρχιτέκτονα ὀνομαστὸν, καὶ τῷ παρεχώρησεν ὅλα τὰ πρὸς ἐπιτυχίαν ἀναγκαῖα μέσα. Ἡ μηχανικὴ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο πολὺ ὀπίσω τῆς σημερινῆς, καὶ δὲν ἦτο ἐπομένως εὐκολον νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τοῦ μέρους ὅπου εὐρίσκειτο καὶ νὰ μεταφερθῇ ἀβλαβῆς, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ στηθῇ. μονώλιθος κολοσσιαίου μεγέθους. Οὐχ ἦττον ἐξετελέσθησαν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους αἱ προκαταρκτικαὶ αὐτὰ ἐργασίαι. Ἀλλ' ὑπελείπετο ἀκόμη τὸ τελευταῖον καὶ δυσχερέστατον ὄλων, ἡ ἀνασῆλωσις τοῦ κολοσσοῦ. Ἀφοῦ ἐλήφθησαν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὁ Φοντάνας μετέβη πρὸς τὸν πάπαν καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ ὀρίσῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἀνιδρύσεως. Ὁ πάπας τὸ ἔκαμε καὶ ὑπεσχέθη νὰ τιμῆσθαι διὰ τῆς παρουσίας του τελετὴν, ἣτις ἔμελλε βεβαίως νὰ συναγείρῃ ἄπειρον πλῆθος.

— Ἐν μόνον φοβοῦμαι, εἶπεν ὁ ἀρχιτέκτων, μήπως ὁ θόρυβος τοῦ πλήθους ταραξῆ τοὺς ἐργάτας καὶ τοὺς ἐμποδίσῃ ν' ἀκολουθήσουν τὰς παραγγελίας μου, καὶ αὐτὰς τὰς ἐλαχίστας· διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἐγγυῶμαι τίποτε.

— Μὴ φοβῆσαι, ἀπήντησεν ὁ πάπας. Θὰ φροντίσω.

Ἐξέδωκε δὲ πάραυτα προκήρυξιν, ἣτις φέρουσα τὴν φόβερὰν σφραγίδα τοῦ πάπα ἐτοιχοκολλήθη εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Ῥώμης, καὶ δι' αὐτῆς ἀπηγγέλλετο ποινὴ θανάτου κατὰ παντὸς ὅστις ἤθελεν ὅπως δῆποτε θορυβῆσει διαρκούσας τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ὀβελίσκου.

Τὴν ὀρισμένην ἡμέραν ὁ Φοντάνας, ἀφοῦ ἐξωμολογήθη καὶ μετέλαβε, καὶ κήλογήθη ὑπὸ τοῦ πάπα, ἀνέβη εἰς τὸ ὑψηλὸν ἱερόμακρον, ὅθεν ἔμελλε νὰ διευθύνῃ τὰς ἐργασίας. Αἱ διαταγαὶ του ἔμελλον νὰ μεταδίδωνται διὰ μέσου κωδῶνων καὶ σημαῖων διαφόρων χρωμάτων, οὕτως ὥστε καὶ οἱ μακρὰν ἰσχύμενοι ἐργάται νὰ τὰς ἀκούωσι. Ἡ πλατεῖα τοῦ Βατικανοῦ, πλήρης πλήθους πυκνοῦ, ἐφάνετο στρωμένη μὲ κεφαλὰς. Θὰ ἦτο δὲ βεβαίως μέγα καὶ ἐπιβῆλλον τὸ θέαμα τῆς ἀπειρο-

πληθοῦς ἐκείνης ὀμηγύρεως, ἣτις, ὑπὸ τὴν θέλησιν ἐνὸς μόνου διετέλει ἀκίνητος καὶ σιωπηλῆ, ὡς ἂν ἦτο ὀμηγύρις ἀγαλμάτων. Ὁ πάπας ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ του θρόνου ἐθεώρει κάτω τὸν συμπαγῆ ἐκείνον καὶ ἄφρονον ὄμιλον.

Τέλος δίδεται τὸ σημεῖον, ἀρχίζουσι νὰ ἐνεργῶσιν οἱ ἐργατοκύβηδροι, νὰ στρέφονται αἱ τροχιλαὶ, νὰ ἐντείνωνται καὶ νὰ τρίζωσι τὰ σχοινία. Ὁ γρανιτικὸς ὄγκος ἀνεγείρεται βραδέως, ὁ Φοντάνας σείει τὰς σημαίας του, ὁ πάπας κύπτει περιέργως, καὶ μυριάδες ἀνθρώπων κρατοῦσι τὴν ἀναπνοὴν των. Ἐν ἔτι λεπτόν τῆς ὥρας καὶ ὁ μονόλιθος θὰ ἴσταται ὄρθιος. Αἴφνης τρυγμὸς ἀπαίσσιος ἀκούεται, ὁ ὀβελίσκος μένει ἀκίνητος ἐπὶ ἐν δευτερόλεπτον, καὶ μετὰ ταῦτα καταβάνει ὀλίγους δακτύλους· τὰ σχοινία χαλαροῦνται ὑπὸ τῆς ἔλξεως δὲν τὸν σύρνον πλέον. Ὁ πάπας συνοφρουῦται, ἡ Ῥώμη ὀλόκληρος ὠχρεῖ, ὁ Φοντάνας μένει ἀμυχανῶν.

— Νερὸν, νερόν! ἀκούεται αἴφνης μία φωνὴ βρέζατε τὰ σχοινία.

Ὁ Φοντάνας ὑπακούει εἰς τὴν εὐτυχῆ αὐτὴν ἐμπνευσίν· χύνουσι νερόν ἐπὶ τῶν σχοινίων, ἅτινα συστέλλονται πάλιν εὐθύς, καὶ οἱ ἐργάται ἀρχίζουσι ἐκ νέου κροτερικῶς τὴν ἐργασίαν των. Ἡ μεγαλοπρεπὴς στήλῃ ἀνεγείρεται καὶ ἴσταται ὄρθια ἐνώπιον τοῦ καταπλήκτου καὶ θαυμάζοντος πλήθους, ὡς νέα τις καὶ ἐνδοξὸς ἀπόδειξις τῆς τόλμης καὶ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐκείνος, οὐτινος ἡ ἐπίκαιρος παρέμβασις ἐπέφερε τὸ ἀποτέλεσμα, ἦτο πλοίαρχος ἐμπορικοῦ πλοίου, ὀνομαζόμενος Βρέσκας καὶ καταγόμενος ἀπὸ τὸ Σάν-Ρέμο. Εἶχε δὲ πιθανῶς παρατηρήσει κατὰ τὴν ναυτικὴν του ζωὴν τὴν ἐπιβροχίαν τοῦ ὕδατος ἐπὶ τῶν χαλαρομένων σχοινίων. Ὅπως δῆποτε, μ' ὄλην τὴν μεγάλην ἐκδούλευσιν τὴν ὀποιάν εἶχε προσφέρει, οἱ Ἐλβετοὶ φρουροὶ, πειθόμενοι εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου των, συνέλαβον τὸν Βρέσκαν καὶ τὸν ἔφεραν ἐνώπιον τοῦ πάπα. Ἡ ζωὴ τοῦ πλοίαρχου ἐκινδύνευε, διότι ἡ αὐστηρότης τοῦ Σήξτου, ἣτις ἔφρανε πολλὰς μέχρις ἀδικαιολογήτου ἀπανθρωπίας, ἦτο γνωστὴ.

Εὐτυχῶς ἡ ἐπιτυχία ἐπιχειρήσεως, τὴν ὀποιάν τοσοῦτον ἐπόθει, κατέστησε τὸν πάπαν ἐπιεικῆ, δηλαδὴ δίκαιον, πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον, εἰς τὸν ὁποῖον κυρίως ὤφειλετο τὸ κατόρθωμα. Οὕτω δὲ ἡ Ἀγιότης του, ἐναντίον τῆς γενικῆς προσδοκίας, ἐδέχθη φιλοφρόνας τὸν Βρέσκαν, καὶ ὑπεσχέθη νὰ ἐκπληρῶσῃ οἰονδήποτε αἴτημά του. Ὁ ἀγαθὸς πλοίαρχος ἐζήτησεν, ἐνοσιεῖται, πρῶτον τὴν εὐλογίαν τοῦ πάπα, καὶ δεύτερον τὸ πρόνομιον, δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἀπογόνους του, νὰ προμηθεύωσι κατ' ἔτος τὰ βάρια εἰς τὰ παπικὰ ἀνάκτορα. Διάταγμα τοῦ πάπα παρεχώρησεν ἀμέσως τὸ ζητούμενον, καὶ ἀπένευμε προσέτι εἰς τὸν Βρέσκαν τὸν τίτλον καὶ τὸν βαλβὸν λογαγοῦ τοῦ παπικοῦ στρατοῦ, μὲ τὸ δικαίωμα νὰ

φέρει τὴν στολὴν καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν παπικὴν σημαίαν εἰς τὸ πλοῖόν του. Τὸ διάταγμα αὐτὸ διαπρεῖται ἀκόμη εἰς τὴν οἰκογένειαν, καὶ τὸ μοнопώλιον ὑπάρχει πάντοτε.

Μετὰ δύο λεπτῶν πορεύειν ἔφθασαν οἱ ὀδοιπόροι μας εἰς τὴν διασταύωσιν τῆς ὁδοῦ τῆς Τάγιας, πρὸς τὴν λεωφόρον τῆς Νικαίας. Ἐκεῖ ἀνέμενον αὐτοὺς ἀνοικτὴ ἄμαξα, ἣ δὲ ὁδὸς, ἦν ἔλαβον, διήρχετο ἐν μέσῳ ἐλαιῶνων πυκνοφύτων, οἵτινες ἀπετέλουν χλοερὸν σκῆνωμα ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς των.

— Τί ὠραία θέματα θὰ παρῆχον εἰς ζωγράφον τὰ ὀζώδη αὐτὰ στελέχη! ἀνεφώνησεν ἡ Λουκία. Ποτέ μου δὲν εἶδα γραφικωτέραν συλλογὴν γηραιῶν δένδρων.

— Μολονότι, παρετήρησεν ὁ Ἀντώνιος, λέγεται συνήθως μονότονον τὸ θέαμα τῶν συμφύτων ἐλαιῶν, ἔχουν ὅμως τὰ δένδρα αὐτὰ, μεμονωμένα, πολλὴν ποικιλίαν καὶ πρωτοτυπίαν.

— Βεβαίως, ἀπάντησεν ἡ Λουκία. Τὸ κατ' ἐμὲ, ὁμολογῶ ὅτι ἔχω ἀδυναμίαν εἰς τὰς ἐλαίας. Ὁμιλοῦν καὶ εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὴν φαντασίαν μου. Μοῦ ἐνθυμίζουσι τὸν κλάδον τῆς ἐλαίας, τὸν ὁποῖον ἔφερον ἡ περιστέρα εἰς τὸν Νῶε, ὡς σύμβολον εἰρήνης, τὸ κινήτων δάσος ἐλαιῶν, ὅπερ ὑπεδέχθη τὸν Σωτῆρα, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν κῆπον ὅπου προσηυχῆθη πρὸ τῶν παθῶν του.

Ἡ Λουκία, ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῶν ἰσθῶν αὐτῶν ἰδεῶν, ὁμοίαιζε πρὸς τὰς εἰκόνας ἐκείνας τῆς Θεομήτορος, ἃς κατέλιπεν ἡμῖν ὁ Γουτδο. Ὁ Ἀντώνιος δὲν ἠπόρησε πλέον, ὅτι ὁ Βαττίστας ὑπέλαβεν αὐτὴν ὡς Παναγίαν.

— Ἰατρὲ, εἶπε μετὰ τινα παῦσιν, ἤθελα ἓνα μικρὸν κλάδον ἀπ' αὐτοὺς, οἵτινες κρέμονται ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς μας.

Ὅτε ὁ Ἀντώνιος τῆς ἔδωκεν ἓνα, παρετήρησεν ἐκείνη τὰ φύλλα του, πράσινα βαθέα ἐξ ἐνὸς καὶ ἀργυρόχροα ἐξ ἑτέρου, καὶ εἶπε:

— Αὐταὶ αἱ λευκαὶ σφαῖραι, αἵτινες κρέμονται τόσο πυκναί, εἶνε οἱ καρποὶ;

— Ναι, ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος, καὶ ἂν γείνη καλὸς καιρὸς, θὰ μεταβληθῶν τὸν Ἰανουάριον εἰς βώλους μελανοὺς καὶ στιλπνοὺς.

Μετὰ τινα λεπτά οἱ ὀδοιπόροι εἰσῆλθον εἰς τὴν Τάγιαν. Παράδοξος καὶ μεσαιωνικὴ τὴν θέαν ἡ πόλις αὕτη, ἥς τὰς ὁδοὺς φράσσουν ἐκατέρωθεν σκοτεινοὶ θόλοι καὶ μυστηριώδεις ἀψίδες, διακόπτουσι δὲ πού καὶ πού ἐξαίθρια χλοερά, ἀναπαύουσαι τὸ βλέμμα. Ἡ Μὴς Λουκία ἐξεπλήττετο πρὸς τὰς πολυαίθριμους λιθίνας γερύρας, αἵτινες ἐκρέμαντο ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς των, συνδέουσαι τὰς ἀντιμετώπους οἰκίας, καὶ προορισμὸν ἔχουσαι, ὡς ἐξήγει ὁ ὀδηγὸς των, νὰ προστατεύουσι τοὺς κατοίκους κατὰ τῶν σεισμῶν. Ἡ πόρις ἐπίσης ἡ νεκρὰ ἀγγλίσ, ἀπαντῶσα ἐνίοτε ἐπὶ τῶν πρὸ τῶν θυρῶν βαθυίδων πινακίαι πλήρη πορτοκαλ-

λίων, λεμονίων καὶ λαχάνων χωρὶς τινος φύλακος. Ἐξεπλάγη δὲ μεγάλως ὅτε ἔμαθεν, ὅτι οἱ καρποὶ καὶ τὰ χόρτα ἐκεῖνα ἦσαν ἐκτεθειμένα πρὸς πώλησιν. Ὁ θέλων ὁ τιδήποτε τὸ ἐλάμβανεν ἐκ τοῦ πινακίου καὶ ἄφινεν ἀντ' αὐτοῦ τὴν τιμὴν του, χωρὶς τινος ἄλλης διατυπώσεως.

Τὸ νέον αὐτὸ εἶδος ἐμπορίας διεσκέδασε μεγάλως τὸν βαρωνέτον· παρετήρησε δὲ, ὅτι, καίτοι εὐφυὲς καὶ οἰκονομικόν, δὲν ἠδύνατο νὰ εὐδοκιμήσῃ εἰς πολλὰς χώρας.

Οἱ τρεῖς ὀδοιπόροι μας ἔφθασαν εἰς ὁδὸν τινα εὐρυτέραν τῶν ἄλλων, ὅπου πολυαίθριμοι ὄμιλοι πάσης τάξεως ἀνθρώπων περιεφέροντο ὑπὸ τὰς ἐκατέρωθεν ἀψίδας.

— Ἐδῶ εἶνε τὸ Pantano, εἶπεν ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος, ἡ κυρία ὁδὸς καὶ τὸ χρηματιστήριον τῶν ἀγαθῶν κατοίκων τῆς Τάγιας. Ἐδῶ διεξάγονται ὄλαι αἱ ὑποθέσεις, ἐδῶ ἔρχονται νὰ ἐπιδειξοῦν τὴν ἐνδυμασίαν των καὶ τὸ μεγαλεῖόν των οἱ κομποὶ καὶ οἱ σπουδαῖοι.

Πάντας ἐχαιρέτιζον παρερχομένους τοὺς τρεῖς ἡμῶν ὀδοιπόρους, ἄλλος μὲν ἀποκαλυπτόμενος, ἄλλος δὲ φιλοφρόνως νεύων ἢ τὴν χεῖρα κινῶν φιλικῶς πρὸς τὸν ἰατρὸν. Ὁ Ἀντώνιος ἔνευσε πρὸς ὑψηλὸν τινα, ἰσχνὸν καὶ ξανθὸν νέον «τὸν τεχνίτην, ὅστις κατεσκεύασε τὸ ἀνάκλιτρον τῆς μὴς Δάβης», ἐκεῖνος δὲ προσελθὼν ἐχαιρέτισε τὴν Λουκίαν καὶ τὸν πατέρα της καὶ ἔσφιγγε τὴν χεῖρα τοῦ ἰατροῦ. Πρὸς τὴν οἰκειότητα ταύτην, ἡμῖς μορφασμὸς, ἐκ τῶν συνήθων αὐτῶ, ἐράνη διαστέλλων τοὺς χαρακτῆρας τοῦ Σιρ Ἰωάννου τὸν ἄλλον ἡμῖς ἀπέκοψεν ὁ βαρωνέτος διὰ καρτερικοῦ ἀγῶνος. Ἀλλὰ τὴν δυσάρεστον αὐτὴν πρόπην ἐντύπωσιν ἐξήλειψε ταχέως τὸ ἀνεπιτήδευτον καὶ εὐλαβὲς ἦθος, δι' οὗ ὁ νεκρὸς ξυλουργὸς εἰσῆγαγε μετ' ὀλίγον τοὺς ξένους εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, εὐρεῖν αἴθουσαν μὲ γυμνοὺς τοὺς τοίχους, ὅπου εὗρον παιδιὰ τινα καταγινόμενα εἰς πρόπλασιν κεφαλῆς ἐκ πηλοῦ.

— Ὁ νέος αὐτὸς, εἶπεν ὁ ἰατρὸς, ἔχει μεγάλην κλίσιν εἰς τὴν γλυπτικὴν· χωρὶς νὰ διδαχθῇ κατεσκεύασεν ἤδη προπλάσματα κεφαλῶν καὶ δλοκλήρων ἀνθρώπων. Εἶνε δὲ ἔτοιμος νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου πλουσία καὶ γενναία οἰκογένεια θὰ καταβάλλῃ τὰ ἐξοδά του, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θ' ἀποκτήσῃ ὄνομα. Καὶ αὐτὸς ὁ νέος, προσέθηκεν ὁ ἰατρὸς γελῶν καὶ δεικνύων τὸν ξυλουργόν, ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ καὶ ὄνομα καὶ περιουσίαν, ἂν ἤθελε νὰ ἐξοκλήσῃ ὀλίγον ἀπὸ τὸ Pantano του. Ἔλα τόρα, κύριε, δεῖξέ μας τ' αἰστουργήματά σου.

Τὰ καλλιτεχνήματα δὲν ἦσαν πολλά· ἦσαν ἱκανὰ ὅμως νὰ δεῖξωσι τὴν ἑκτακτον δεξιότητα καὶ τὴν καλλιαιθησίαν τοῦ τεχνίτου. Περιωρίζοντο εἰς ὀλίγα ξύλινα μαχαίρια, εἰς χαρτοφυλάκιὰ τινα περιγλυφα, καὶ εἰς τρεῖς τραπέζας λεπτότατα ἐξεργασμέναι. Ἐπὶ μίᾳ ἐξ αὐτῶν πα-

ριστάτο σειρά δλόκληρος προσώπων φερόντων τὰς διαφόρους ἐνδυμασίας τῆς Ριβιέρας, τοσοῦτον λεπτῶς τετεχνημένες, ὥστε ἡ Λουκία ἀνεφώνησε:

— Αὐτὰ δὲν εἶνε ἔργα ξυουργοῦ· εἶνε ἔργα καλλιτέχνου, ὅστις ὄχι μόνον σχεδιάζει θαυμάσια ἀλλὰ καὶ χρωματίζει λαμπρά.

— Ἔργον τοῦ φίλου μου, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, εἶνε ἡ ἐλλογή καὶ ἡ διάταξις τῶν προσώπων. Ὡς πρὸς τὰ χρώματα, εἶνε φυσικὰ χρώματα τῶν διαφόρων ξύλων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὴν σύνθεσιν.

Ἡ Λουκία δὲν ἤξευρεν ἀληθῶς τί νὰ πιστεύσῃ, ὁ δὲ Σιρ Ἰωάννης ἐχρειάσθη νὰ προσθέσῃ τὴν μαρτυρίαν τῶν διόπτρων του εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν ὀφθαλμῶν του, ἵνα παραδεχθῇ τὰ λεγόμενα. Προέτεινε δὲ πάραυτα ν' ἀγοράσῃ πάντα ὅσα εἶχον ἐπιδειχθῇ εἰς αὐτὸν, λυπούμενος, ὡς εἶπε πρὸς τὸν ἰατρὸν, ὅτι δὲν εἶχε καὶ ἄλλα ἔργα ἔτοιμα ὁ ξυουργός.

Μετ' ἐγκάρδιον ἀνταλλαγὴν εὐχῶν καὶ εὐχαριστήσεων, ὁ Ἀντώνιος καὶ οἱ φίλοι του ἀπεχαιρέτισαν τὸν γλύπτην. Ἠκολούθησαν δ' ἐπ' ὀλίγον ὁδοὺς τινὰς, ὧν αἱ ἀνδροστεγεῖς οἰκίαι εἶχον κατάφυτον καὶ χλοερὰν τὴν κορυφὴν, κατὰ σκιον δὲ τὴν βᾶσιν, καὶ ἔφθασαν μετὰ μικρὴν εἰς γέφυραν ζευγνύουσαν τὴν μικρὰν κοιλάδα.

Ἀπέναντι, ἐπὶ κορυφῆς ὑψηλῆς, ἔκειτο τὸ Καστελλάρον, χρυσούμενον ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου.

— Τὶ λαμπρόν! τὶ ὠραῖόν! ἐφώνησεν ἡ Λουκία· εἶνε τὸ παιδρότερον χωρίον τοῦ κόσμου. Φαίνεται ὡς νὰ ἐκτιμᾷ ἀληθῶς τὴν εὐτυχίαν ὅ,τι ζῆ.

— Καὶ ὡς νὰ ἦνε ἔτοιμον, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀντώνιος, νὰ πῆσῃ ἀπὸ τὴν χαρὰν του εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς τῆς κοιλάδος.

— Ἀληθῶς! εἶπε γελῶν ὁ βαρωνέτος. Οἱ κάτοικοι τῶν ἐμπροσθινῶν οἰκιῶν πρέπει νὰ ἔχουν πολὺ στερεὰν τὴν κεφαλὴν· ἐγὼ τὸ συλλογίζομαι μόνον καὶ μ' ἔρχεται ζάλη.

Περὶ τὰ μέσα τῆς γεφύρας ἔφθασαν εἰς μαρμαρίνην στήλην φέρουσαν ὁμοίωμα Παναγίας καὶ λατινικὴν ἐπιγραφὴν.

— Ἰδοὺ καὶ ἄλλη ἀνάμνησις σεισμῶ, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, δεικνύων τὴν ἐπιγραφὴν. Λέγουν ἐδῶ, ὅτι τὸν Ἰούνιον τοῦ 1831 ὁ σεισμός κατέστρεψε δύο ἀψίδας τῆς γεφύρας, τὴν τρίτην καὶ αὐτὴν ὅπου τότε ἰστάμεθα. Δύο παιδία, ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ, διέβαινον τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν γέφυραν, κ' ἐκρημνίσθησαν κάτω χωρὶς νὰ πάθωσι τίποτε. Ὁ πατήρ των εὐγνωμόνων πρὸς τὸ θαῦμα, ἤγειρεν αὐτὴν τὴν στήλην καὶ ἀνέγραψεν ἐπ' αὐτῆς τὸ γεγονός.

Εἰς τοὺς πρόποδας κατωφεροῦς καὶ στενῆς ἀτραποῦ, ὀλίγον ἐκεῖθεν τῆς γεφύρας, οἱ ὁδοιπόροι ἡμῶν εὗρον δύο ἀνθρώπους ἀνκμύονοντας μετὰ δύο ἡμιόνων. Ὁ ἰατρὸς ἐπροτίμα, εἶπε, νὰ βα-

δίτη. Ὁ Σιρ Ἰωάννης, ἅμα ἱππεύσας, ἤνοιξε τὸ ἀλεξήλιόν του καὶ διέβη πρῶτος, ἀκολουθούμενος ἀμέσως ὑπὸ τῆς Λουκίας, ἕλαστος δὲ ἡμιονηλάτης ἐβάδιζε παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ζώου του.

— Δὲν εἶδα ποτέ μου δρόμον τόσον ἐλεεινόν! ἐφώνησεν ὁ βαρωνέτος μετὰ τινὰς στιγμᾶς· βεβαίως ἡ κοινότης δὲν σπαταλᾷ πρὸς συντήρησιν τῶν ὁδῶν τῆς.

— Ὁ δρόμος θὰ γείνη καλλίτερος ἅμα φθάσωμεν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Καστελλάρου, εἶπεν ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος· τὸ Καστελλάρον παρεστήσε πολλάκις εἰς τὴν Τάγιαν τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ ἀνῆκον εἰς αὐτὴν μέρος τῆς ὁδοῦ· ἀδύνατον δὲ νὰ μαντεύσετε τί ἀπάντησιν ἔλαθε. «Ἡ Τάγια, ἀπήντησαν οἱ λαμπροὶ ἄνθρωποι, δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Καστελλάρον· τὸ Καστελλάρον ἔχει ἀνάγκην νὰ ἔρχεται εἰς τὴν Τάγιαν· αὐτὸ ἐπομένως ἄς ἐπισκευάσῃ, ἂν ἔχη ὄρεξιν, τὸν δρόμον δι' ἐξόδων του». Τοιοῦτρόπως ἐννοοῦν ἐδῶ αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ὁ ἔξῃς ἀὴρ τοῦ βουνοῦ, πλήρης ἀρωμάτων λιθανωτίδος καὶ θύμου, ἤρχισε νὰ ἐπενεργῇ ἐπὶ τῶν ὁδοιπόρων, καὶ ἡ ζωηρότης αὐτῶν ἤξανε κατὰ πᾶν βῆμα. Ὁ Σιρ Ἰωάννης, ποιητικῶς γενόμενος, ἤρξατο παραβάλλον τοὺς ὑπερμεγέθεις κίτρινους βότρους τῶν ἀκανθοφόρων σπάρτων ὧν ἔβριθεν ὁ λόφος, πρὸς μειδιήματα παιδρύνοντα γηραιὴν ρικνὸν πρόσωπον. Ἡ Λουκία, παιδρὰ ὡς παιδίον, ἔρριπτε κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀντωνίου ὅσα οὗτος τῇ ἔφερεν ἄνηθ'· τὸ εὐτυχὲς ὄμμα διεμαρτύρετο κατὰ τῆς προδοσίας, καὶ φοβερὸν προσποιούμενος τρόμον, ἐτρέπετο δραμαίως εἰς φυγὴν, ἐκρύπτετο ὀπισθεν τῶν βράχων καὶ τῶν δένδρων, καὶ ἐξετρέπετο εἰς μυρίας παιδαριότητας, ἄς δὲν τολμᾶμεν ἡμεῖς, ὁ βιογράφος του, νὰ ἀναφέρωμεν. Οὐδὲν εὐθυμότερον τῶν παιδρῶν γελώτων δι' ὧν ἀπεκρίνετο ἡ Λουκία εἰς τὰς ἀστείότητας τοῦ Ἀντωνίου, οὐδὲ κομικώτερον τῆς σοβαρότητος, μεθ' ἧς παρεκάλει ὁ ἰατρὸς τὴν Λουκίαν νὰ μὴ στραφῇ, ἵνα μὴ ἴδῃ τί τῆς ἔφερε. Μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε μίᾳς τῶν κρυπτῶν του, σείων κολοσσιαῖαν δέσμην ἀνθέων τοσοῦτον κομψῶν καὶ χαριέντων, ὥστε ἀδύνατον ἦτο, ἔλεγε, νὰ τὰ εὕρῃ τίς ἀλλαχοῦ, ἢ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ ὠραιότερου χωρίου τοῦ κόσμου. Ἐκ μέσου ἐκάστω τῶν μεγάλων ἐκείνων λευκῶν ἀνθέων, ἅτινα ἐκράτει ὁ ἰατρὸς, προέκυπτε κομψοτάτη στεφάνη στημόνων ἰανθίνων. Ἡ θαυμαστὴ λεπτοφυΐα τοῦ ὄλου ἄνθους καθίστα αὐτὸ παρεμφερὲς πρὸς τὴν οὐρὰν λευκοῦ ταῦνος.

— Τί νὰ εἶνε αὐτό; εἶπεν ἡ Λουκία.

— Εἶνε ἡ *capparis spinosa*, ἡ κοινὴ ἐκείνη κάππαρις, τῆς ὁποίας τρώγετε τοὺς καρποὺς μαγειρευμένους.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη οὐδόλως ἐψύχρανε τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς μίς Δάβεν, ἥτις ἐξωμολογήθη μάλιστα κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν, ὅτι ἠγάπα

ὑπερβολικὰ τὸ ἔμβλημα μὲ τὴν κάππαριν. Βλέπουσα τὸν Ἀντώνιον προσαρτῶντα εἰς τὸν κωνικὸν τοῦ πῖλον ἄνθη τινὰ ἐξ ἐκείνων, ἠθέλησε νὰ προσαρτήσῃ καὶ ἡ Λουκία εἰς τὸν πῖλον τῆς. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης, οὐτινος ἡ εὐθυμία ἐφαίνετο ἀδιάπτωτος, ἐπέτρεψεν νὰ τὸν στολισῶσιν ἐπίσης· οἱ δύο ὁδηγοὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ μέρος τῆς ἀνθοδέσμης, καὶ ἀνθοστεφῆς οὕτω ἡ μικρὰ συνοδία διέβη τὸ μικρὸν χωρίον τοῦ Καστελλάρου, ἐλκύνουσα μὲν κάπως τὰ βλέμματα, ἀλλὰ γινομένη πανταχοῦ δεκτὴ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης συμπαθείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ, ὅστις εἶχε συνοδεύσει τοὺς ὀδοιπόρους καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἐνίοτε χωρικός τις προσήρχετο εἰς τὸν Ἀντώνιον, καὶ παρεκάλει αὐτὸν νὰ ἐπισκεφθῇ ἀσθενῆ· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο κατεπεῖγον, ὁ ἱατρὸς ἀπῆντα δι' ἐγκαρδίου μειδιάματος, καὶ παρέπεμπε τὸν πελάτην του εἰς τὴν ἐπαύριον.

Ὁδὸς ὠραία καὶ δμαλὴ, κάλλιστα συντηρουμένη — ὁδὸς χριστιανικὴ, ὡς ἀπεκάλει αὐτὴν ὁ Σὶρ Ἰωάννης — ἠνοίγετο πρὸς βορρᾶν ἀμέσως πρὸ τοῦ χωρίου, καὶ ἀναπτυσσομένη δι' ἰδιοτρόπων ἐλιγμῶν ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ ἔρους, ὅτε μὲν ἔκουπτεν ὅτε δὲ ἀπεκάλυπτε τὴν πρόσοψιν τοῦ προσκυνήματος, ὑπερῆσκιάζον δύο κολοσσιαῖαι θαλλερὰι δρῦς.

— Οἱ κάτοικοι τοῦ Καστελλάρου, εἶπεν ὁ ἱατρὸς, οἵτινες κατεσκεύασαν τὴν ὁδὸν αὐτὴν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου των, τὴν ἐπιδεικνύουσι μεθ' ὑπερηφανείας, καὶ βεβαίως ἔχουσι δίκαιον. Σᾶς διηγούνται πῶς πᾶσα πέτρα τοῦ λιθοσρώματός τῆς μετεφέρθη ἀπὸ τὸ παράλιον ὑπὸ τῶν κατοίκων, τῶν ὁποίων οἱ μὲν πλουσιώτεροι τὰς ἐφόρτωνον ἐπὶ τῶν ἡμιόνων των οἱ δὲ πτωχοὶ ἐπὶ τῶν ἄμων των· σᾶς λέγουσι, πῶς ὄλοι των, νέοι καὶ γέροντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐεργάσθησαν ἡμέραν καὶ νύκτα, ἐμψυχούμενοι μόνον ἀπὸ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν Παναγίαν. Ἡ Παναγία τῆς Λαμπεδούσης εἶνε ἡ πίστις των, ἡ εὐλογία των, ἡ ὑπερηφάνειά των. ἡ περὶ τῶν τέλος πάντων.

— Παράδοξος τρέλλα ! εἶπεν ἡ Λουκία. Εἶμαι περίεργος νὰ μάθω ἂν ὑπάρχει, καὶ θὰ ὑπάρχῃ βέβαια, τοπικὴ τις παράδοσις περὶ τῆς Παναγίας αὐτῆς.

— Ἡ ἱστορία τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνας, ἀπῆντησεν ὁ Ἀντώνιος, καθὼς καὶ ἡ ἐποχὴ καὶ αἱ περιστάσεις τῆς μεταφορᾶς τῆς εἰς τὸ Καστελλάρον, περιέχονται διὰ μακρῶν εἰς δύο ἐπιγραφὰς, αἵτινες φαίνονται ἐντὸς τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας τοῦ προσκυνήματος. Ὁ Ἀνδρέας Ἀνφόσος, ἐκ Καστελλάρου καταγόμενος, καὶ κυβερνήτης πλοίου καταδρομικοῦ, προσεβλήθη ἡμέραν τινὰ ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες τὸν συνέλαβον καὶ τὸν μετέφεραν εἰς τὴν νῆσον τῆς Λαμπεδούσης. Ἐκεῖ κατῴρωσε νὰ φύγῃ καὶ νὰ κρυφθῇ, μέχρις οὗ ἀπέπλευσε τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον τὸν εἶχεν αἰχμαλωτίσει. Ὁ Ἀνφόσος, ἄνθρωπος εὐφυῆς καὶ ἐπιχει-

ρηματικὸς, κατῴρωσε νὰ κατασκευάσῃ μικρὸν πλοῖαριον, καὶ μὴ εὐρίστων ἰστιῶν ἐτόλμησε νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τῆς νήσου μίαν εἰκόνα τῆς Παναγίας καὶ νὰ τὴν μεταποιήσῃ εἰς ἰστιῶν. Ἡ ἰδέα του ἐπέτυχε θαυμάσια, τὸ παράδοξον ἰστιῶν ἀπεδείχθη καλλίτερον παντὸς ἄλλου, καὶ ὅτε ὁ Ἀνφόσος ἐπέστρεψε πάλιν, μετὰ πολλὰ του ταξείδια εἰς τὴν νῆσον, προσέφερε τὸ ἅγιον ἰστιῶν εἰς τὴν λατρείαν τῶν συμπατριωτῶν του. Ἀλλὰ τὸ θαυμάσιον δὲν εἶνε τοῦτο μόνον. Ἐξελέχθη θέσις, ὀλίγον μακρὰν τοῦ σημερινοῦ προσκυνήματος, ἰδρῦθη ἐκεῖ ἐκκλησία καὶ κατατέθη ἐντὸς αὐτῆς, μεθ' ὅλων τῶν τιμῶν, τὸ ἀνάθημα τοῦ πλοιάρχου. Ἀλλ' ἡ Παναγία, φαίνεται, εἶχεν ἀντιπάθειαν πρὸς τὴν ἐκλεχθεῖσαν θέσιν, διότι πᾶσαν πρωτὴν ἢ εἰκόνα τῆς εὐρίσκετο ἐκεῖ ὅπου κεῖται σήμερον ἡ ἐκκλησία. Ἐτέθησαν φρουροὶ εἰς τὴν θύραν, τὸ χωρίον δολοκλήρον ἔμεινεν ἀνάστατον ἐπὶ νύκτας πολλὰς, ἀλλ' ἡ εἰκὼν, θαυματουργὸς πάντοτε, μετέβαινεν ἀόρατος εἰς τὴν θέσιν τῆς ἐκλογῆς τῆς. Οἱ κάτοικοι τοῦ Καστελλάρου ἐνόησαν τέλος πάντων τὴν θέλησιν τῆς Παναγίας, καὶ μολοντί τὸ μέρος ἦτο ἀπόρημον καὶ δύσβατον, ἐπεχείρησαν τὸ ἔργον μὲ ἀφοσιώσιν καὶ ἀγάπην, ἤγειραν ἀψίδας, διὰ νὰ θεμελιώσουν στερεῶς τὸ προσκυνήμα των, καὶ κατεσκεύασαν τὴν ἐκκλησίαν αὐτὴν, τῆς ὁποίας ἡ φήμη εἶνε μοναδικὴ εἰς τὰ περίχωρα. Βαθμηδὸν τὸ οἰκοδόμημα ἠῤῥήθη, προσετέθησαν δωμάτια, χάριν τῶν προσκυνητῶν καὶ τῶν ὀδοιπόρων, καὶ σήμερον ἀκόμη σχεδιάζουσιν οἱ κάτοικοι νέας προσθήκας καὶ βελτιώσεις, αἵτινες θὰ πραγματοποιηθῶσι βέβαια μίαν ἡμέραν.

Ὅτε ὁ Ἀντώνιος ἔπαυσε διηγούμενος, ὁ Γιάννης καὶ ἡ Μίς Χούτσινς, οὓς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐλιχομονήσαμεν, ἐπλησίασαν ἵνα βοηθήσωσι τὴν κυρίαν των ν' ἀφιπεύσῃ. Ἡ Λουκία ἠρώτησε τότε γελῶσα τὸν ἱατρὸν, ἂν ἡ ἀπαγόρευσις εἶχε τελειώσει, καὶ ἂν ἐπομένως τῇ ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν.

— Δὲν ἠξέρω τί ἄλλο κάμνετε πρὸ μιᾶς ὥρας ! εἶπεν ὁ Ἀντώνιος

Ἡ Λουκία ἐπεστράφη καὶ περιέλαβε δι' ἐνὸς βλέμματός τὸ θαυμάσιον τοπεῖον, ὑπερᾶνεπτύσσοτο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς.

Πρὸς βορρᾶν μελαναὶ καὶ συνεχόμεναι βαθεῖαι χαράδραι, ἀποτόμως ἀπόρημον, φρασσόμεναι εἰς τὰ βῆθη τοῦ δρίζοντος ὑπὸ κολοσσιαίου παραπετάσματος χιονοσκεπῶν κορυφῶν· πρὸς μεσημβρίαν ἡ μεγαλοπρεπὴς ἔκτασις τῆς Μεσογείου· πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς, σειρὰι λόφων ἐπαλλήλων, ταπεινουμένων ἠρέμα πρὸς τὴν θάλασσαν. Εἶτα, ἐντὸς τῆς κάτω ἐκτεινομένης πεδιάδος, ἡ δροσώδης κοιλάς τῆς Τάγιας, μὲ τὸν ἀπαστράπτοντα ὑπὸ τὸν ἥλιον ρύακά τῆς καὶ τὴν θαλερὰν ἐκ κήπων ζώνην τῆς, εὐρὸ μωσαϊκὸν, κατάστικτον δι' ἀργυρῶν ἀνθεμίων ἐν μέσῳ πάσης πρασίνης ἀπο-

χρώσεως. Πού και που, ροιὰ τῆς, ὀψίμως ἀνοῦσα, ἐπεδείκνυεν ὑπερφάνως τὸ πορφυροῦν τῆς στέμματος. Ἀντικρὺ δὲ ὑψοῦτο ἀμφιθεατροειδῶς ἡ σκοτεινὴ Τάγια, σοβαρὰ ὑπὸ τοῦς προμαχῶνας καὶ τοῦς μεσαιωνικούς τῆς πύργους, ὡς δαιτυμῶν τις δυσηρεστημένος εἰς συμπόσιον μεγαλοπρεπές. Ὁλίγον μακρότερον, πρὸς δυσμὰς, διέκρινε τὸ βλέμμα τὸ κωδωνοστάσιον τῆς ἐκκλησίας τῶν Δομινικανῶν, προκύπτων ἐκ μέσου συστάδος ὑψηλῶν κυπαρίσσων, ἔτι δὲ μακρότερον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἔσχατου σκοπέλου, τὸ προσκύνημα τῆς Παναγίας τῆς Φουρουῦ, οὔτινος ἡ λευκὴ καταγραφή προεφαίνετο ἐπὶ τοῦ βαθυκυάνου βάλους τοῦ οὐρανοῦ.

— Τώρα, ἀγαπητή μου κόρη, εἶπεν ὁ βαρωνέτος, ἄφησε, ἂν θέλῃς, τὸν ἐνθουσιασμόν σου δι' ἀργότερα, μετὰ τὸ γεῦμα, παραδείγματος χάριν.

Οἱ λόγοι οὗτοι, ῥηθέντες μετὰ τινος δυσθυμίας συνάμα καὶ ἰκεσίας, διέκοψαν τὴν σιωπηλὴν ἀλλά καὶ μαγευτικὴν ἔκστασιν τῆς μίς Ἀάβεν, καὶ ἐπανήγαγον αὐτὴν πάραυτα ἐγγὺς τοῦ πατρὸς τῆς. Παρετέθη δ' αὐτοῖς ἐξαίρετον γεῦμα, οὔτινος μετέσχεν ὁ Σιρ Ἰωάννης μετὰ προθυμίας καὶ ὀρέξεως τιμώσης τὰς ὑγεινάς ἰδιότητας τοῦ ἀέρος τοῦ βουνοῦ. Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Λουκία πρότεινε νὰ πῶσι τὸν καφὲν ἐπὶ τοῦ ἀνθήρου, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς συνήνεσε. Μετέβησαν δ' ἀμέσως ἐκεῖ, καὶ ὁ Σιρ Ἰωάννης, ἀφρὺ ἐξόρθησε τὴν μίαν του καὶ προσάνεγκεν ἄφθονον τὸν φόνον τοῦ θαυμασμοῦ του πρὸς τὸ γοητευτικὸν κάλλος τῆς τοποθεσίας, ἐξήγαγε τὸν θυλακίον του τοῦς Καιροὺς καὶ ἀπεπλανήθη εἰς τὰς φοβερὰς στήλας τῆς ἀξιοτίμου ἐφημερίδος. Ἡ Λουκία καὶ ὁ Ἀντώνιος, μείναντες μόνον, ἐκάθισαν καὶ παρεδόθησαν εἰς σιωπηλὴν θεωρίαν τῶν θαυμασίων τῆς ἐσπέρας.

Τὸ στερεώμα ἦτο διαυγὲς καὶ ἀπαστρέπτον ὡς ἐστιλβωμένος χάλυψ. Τρία δὲ μικρὰ νεφύδρια ὅμοια πρὸς κυματιζούσας πτυχὰς ῥοδόχρου γάζης, αἰωροῦντο μόνον πρὸς δυσμὰς τοῦ ὀρίζοντος. Ὁ ἥλιος, ἡμικεκρυμμένος ὀπίσθεν τῶν κορυφῶν τῶν δυτικῶν ὀρέων, ἠκόντιζε πρὸς τὴν κοιλάδα, διὰ τῶν ραγῶδων ἀε παρεῖχον τὰ ὑψηλότερα ὄρη, ἀκτίνες πλαγίας, ὁμοίας πρὸς στήλας πυρός. Καθ' ὅσον δὲ ὁ ἀκτινοβόλος δίσκος κατέβαινε, ἐμειγεθύετο ἡ σκιὰ ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι βουνοῦ, καὶ ὡς πλημμυρὶς τις σκοτεινὴ, ἀναβαίνουσα καὶ διώκουσα ἐνώπιόν τῆς τὰ μακρὰ φωτεινὰ κύματα, ἔπνιξεν αὐτὰ βαθμηδὸν τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο καὶ τὰ περιώριτε τέλος εἰς ἀπλὴν πορφύραν γραμμὴν, ἣτις ἐσταμάτησε πρὸς μικρὸν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων, οἷονεἰ πρὸς ἔσχατον ἀποχαιρετισμὸν τῶν. Τότε ἡ πρώτη τῶν βουνῶν σειρά διεγράφη πάλιν ἀποτόμως εἰς τὰ βῆθη τοῦ ὀρίζοντος. ἐνῶ αἱ ἀπώτεραἱ κορυφαί, ὀπίσθεν τῶν ὁποίων εἶχε δύσει ὁ ἥλιος, ἐκυμαίνοντο ἐντὸς διαφανοῦς ἐμίγλης, ὅπου συνεικνῆτο τὸ γαλανὸν καὶ ῥοδίον χρῶμα. Ὁ οὐρανὸς πρὸς δυσμὰς οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ μεγάλη φλεγόμενη κάμινος, ἥς αἱ θεο-

μαὶ ἀντανακλάσεις ἔβαπτον ἰανθίνην τὴν μακροὴν τῶν Ἀλπεων χιόνα κ' ἐφώτιζον τὸν θαλάσσιον ὀρίζοντα. Μετὰ τινος στιγματῆς τὸ ἐρυθρωπὸν φέγγος ἐξησθῆναι καὶ ἐσβέσθη ἡ σκιὰ ἐπικυρωθῆ ἐπὶ τῆς κοιλάδος, καὶ αἱ πρὸς βορρᾶν διειράδες τῶν ὀρέων ἐσκοτίσθησαν ταχέως. Τα πύρινα χρώματα τῆς δύσεως εἶχον ἀραιωθῆ εἰς ῥοδίνας ἀποχρώσεις· αὐταὶ δὲ πάλιν ἐξηλείφθησαν βαθμηδὸν ὑπὸ πρασινωπὴν τινα μαρμαρυγὴν, ἣτις μετέπεσεν ἀπὸ τοῦ τερροχόρου εἰς τὸ κυανοῦν, μέχρις οὗ ἀνατολὴ καὶ δύσις ἐνεδύθησαν πέπλον βαθυκυάνον, στιζόμενον πού και πού ὑπὸ τρέμοντος ἀστέρος.

— Καὶ τὰ ὠραῖά μας σύννεφα ; εἶπεν ἡ Λουκία.

— Ἐφυγαν ! ἀπήντησε περίλυπος ὁ Ἀντώνιος· διελύθησαν ὡς διαλύονται πολλάκις αἱ ἐλπίδες.

— Ἀλλὰ θὰ ἐπανέλθουν αὔριον, εἶπεν ἀφελῶς ἡ Λουκία.

Ἐπειδὴ δὲ, ταῦτα λέγουσα, ἔκλινεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν τῆς πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἡ ἐσπερινὴ αὔρα ἔφερε πρὸς τὰ χεῖλη τοῦ Ἰταλοῦ τοὺς χρυσοὺς βοστρύχους τῆς νεαρᾶς κόρης, ὡσανεὶ προσέφερεν αὐτοὺς εἰς ἀσπασμὸν του.

— Τίς οἶδεν, εἶπεν, ἂν αὔριον νέφη σκοτεινὰ, ἐγκλείοντα τὸν κεραυτὸν δὲν θὰ περιβάλλουν αὐτὰς τὰς κορυφάς.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ὁ Σιρ Ἰωάννης εἶχε παραδοθῆ εἰς ὕπνον βαθύν, οἱ δὲ δύο νέοι ἐλάλουν σιγὰ καὶ ὀμιλοῦντες οὕτω ἔκλιναν ἐνίοτε ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον.

Τὴν ἐπίσημον γαλήνην τῆς ἐσπέρας διέκοψαν αἴφνης οἱ κώδωνες ἐξ ἐκκλησιῶν τοῦ Καστελλάρου, σημαίνοντες τὸν ἐσπερινόν, εἰς οὓς ἀνταπεκρίθησαν ἀμέσως αἱ πολὺ πλείοτεραι ἐκκλησίαι τῆς Τάγιας καὶ τὰ ἀπώτερα μοναστήρια τῶν Καπουκίνων καὶ τῶν Δομινικανῶν. Ὁ Σιρ Ἰωάννης ἠλλαξε θέσιν, χωρὶς νὰ ἐξυπνήσῃ, ὁ δὲ Ἰατρὸς εἶπε σιγὰ πρὸς τὴν Λουκίαν :

— Ἐνῶ ὀμιλοῦμεν, ἡ νύξ ἤλθε μὲ τὰ σωστὰ τῆς, καὶ αἱ λαμπυρίδες ἀρχίζουν ν' ἀνάπτουν τοὺς φανούς των. Αὐτὸ μοῦ ἐνθυμίζει ὅτι εἶνε καιρὸς νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Εἰς τὴν οἰκίαν σας ; ἐπανέλαθεν ἡ Λουκία ἐκπεπληγμένη. Δὲν θὰ ἐπιστρέψετε βέβαια ἀπόψε εἰς τὴν Βορδιγιέραν ;

— Διόλου ! εἶπεν ὁ Ἀντώνιος· δὲν εἶμαι τόσον ἄστατος ἱππότης. Βλέπετε αὐτὴν τὴν λευκὴν οἰκίαν ἐκεῖ κάτω, δεξιᾷ τῆς Τάγιας, ὅπου φαίνονται ὀλίγα φῶτα ;

— Τὴν εἶχα ἤδη παρατηρήσει, ἀπήντησεν ἡ Λουκία· ἔχει κατὰ μυστηριώδες.

— Αὐτὸ ἐνομαζῶ οἰκίαν μου, ὅταν ἐρχομαι εἰς τὴν Τάγαν.

— Εἶνε πολὺ μακρὰν, εἶπεν ἡ Λουκία. Δὲν ἔμπαρεῖτε νὰ μείνετε ἐδῶ ;

- Δὲν ἔχει δωμάτιον.
 — Δὲν ἔχετε φίλους εἰς τὸ Καστελλάρον;
 — Δὲν ἔχω κανένα τόσοσ προσφιλῆ ὡς ἐκείνον
 ὅστις μὲ περιμένει εἰς τὴν Τάγιαν.
 — Τὸν ἀγαπᾶτε λοιπὸν πολὺ αὐτὸν τὸν φίλον;
 — Ἀγαπῶ καὶ σέβουμαι αὐτὴν τὴν γυναῖκα,
 ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος, ἐξ ὅλης μου ψυχῆς.

Ἡ Λουκία ἔμεινε σιωπηλῆ.

— Ἐνθυμείσθε, ὅτι σὰς εἶπα καὶ ἄλλοτε, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀντώνιος, ὅτι ἐξ ὅλων μου τῶν φίλων ὁ κατέχων τὴν καρδίαν μου εἶνε δρόφυλός σας. Εἰς αὐτὴν τὴν κυρίαν πηγαίνω τόρα. Χαίρετε λοιπὸν ἕως αὔριον, καὶ σὰς εὐχουμαι ὠραῖα ὄνειρα.
 — Θεέ μου, τί κρῦα εἶνε τὰ χέριά σας! Καλλιτέρα νὰ ἐμβῆτε. Μολονότι ὁ ἀῆρ εἶνε χλιαρὸς, πηγαίνετε εἰς τὸ δωμάτιόν σας, καὶ πάρετε, σὰς παρακαλῶ, ἓνα φλυζάνι τσάι ζεστόν. Πηγαίνετε, πηγαίνετε! Καλὴν νύκτα σας. Δὲν ἤμπορῶ νὰ μείνω περισσότερο.

Καίτοι ὁ Σιρ Ἰωάννης, ὅστις εἶχεν ἐξυπνήσει, προέτρεψεν ἐπανεπιλημμένως τὴν κόρην του νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν, ἔμεινε αὐτὴ ἐπὶ τοῦ ἀνδρῶν, μέχρις οὗ εἶδε μεγάλην μελανὴν σκιάν διερχόμενὴν τὴν γέφυραν, ἐν μέσῳ σμήνους λαμπυρίδων, αἵτινες παρωμοιάζον τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν κοιλιάδα πρὸς θάλασσαν περιδινουμένων ἀστέρων· τότε, τότε μόνον ἠγέρθη καὶ μετέβη πρὸς τὸν πατέρα της, ὅστις εἶχεν εἰσέλθει ἵνα διατάξῃ τὸ τέτον.

Μετὰ δύο ὥρας ἡ αὐτὴ ἐκείνη μεγάλη μορφή, ἣτις εἶχε διαβῆ τὴν γέφυραν ἤτο εἰς ἓν τῶν παρθύρων τῆς μυστηριώδους οἰκίας, διαγραφομένη ἐπὶ τοῦ φωτεινοῦ βάλθους τοῦ δωματίου· ἂν τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπιθιόριζε τις εἰς τὸ οὐς τῆς ἀνωροπίνης ἐκείνης μορφῆς: « Ὑπάρχει που ἐδῶ πλησίον γυνή τις, ἣτις δὲν κοιμᾶται ἕνεκα σοῦ », ποία χαρὰ ἤθελε πλημμυρίσει τὴν καρδίαν του!

Ἡ μορφή ἤρπαισθη τέλος καὶ ἔκλεισε τὸ παράθυρον στενάζουσα καὶ ψιθυρίζουσα τοὺς λόγους τοῦτους ἐκ βάλθους ψυχῆς:

— Ὁ Θεὸς ἄς τὴν εὐλογῆσῃ.

[Ἐπειτα συνέχεται]

Ἡ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΣ

ὑπὸ ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἑσοφιν.

Ἐκ τῶν λειψάνων τοῦ αἵματηροῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος κυοφορηθεῖσα, καὶ πρὶν εἶτι παγιωθῆ ἢ ἔννομος τάξις ἐν τῷ ἀρτισυστάτῳ ἑλληνικῷ Κράτει συνοικισθεῖσα ἐπὶ τῶν ἀπορρώγων τῆς Σύρου βράχων, ἡ Ἐρμούπολις ταχέως ἀνῆλθεν εἰς ἀνάπτυξιν καὶ ἀκμὴν μεγάλην, καταλαβοῦσα θέσιον περιβλεπτον μεταξὺ τῶν πόλεων οὐ μόνον τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν καθ' ἅπασαν τὴν Μεσόγειον εὐρωπαϊκῶν, διὰ τε τὴν ναυτιλίαν, τὴν βιομηχανίαν καὶ ἐν γένει τὸ ἐμπόριον. Δικαίως δὲ παρατηρήθη ὑπὸ τινος ὅτι ἡ πόλις αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἡ ἐν

σμικρῷ ἀντιπρόσωπος σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, διότι δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ἑλληνικὴ ἑπαρχία τῆς τε ἐλευθέρας καὶ τῆς δούλης Ἑλλάδος, ἣτις νὰ μὴ συνεισῆνεγκε τὸ καθ' ἑαυτὴν εἰς καταρτισμὸν τοῦ νόημονος καὶ δραστηρίου πληθυσμοῦ τοῦ σημαντικωτάτου τούτου ἐμπορίου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἡ Ἐρμούπολις χρησιμεύει ὡς κεντρικὴ, οὕτως εἰπεῖν, καὶ γενικὴ δεξαμενὴ, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἰσρέουσι καὶ δι' ἧς μεταγγίζονται εἰς τὰς περὶ αὐτὴν πόλεις καὶ λαοὺς τὰ προϊόντα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης πάσης χώρας, ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς μέχρι τῆς ἐσχάτης Ἀσίας. Μέχρι πρὸ μικροῦ ἡ ἐτησίαι κινήσεις τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων εἰδῶν ὑπελογίζετο εἰς 100 καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμύρια, συμπεριλαμβανομένου τοῦ συναλλαγματικοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν ἀσφαλιστικῶν ποσοτήτων. Ἡ ἀξία τῶν εἰδῶν τῆς ἐτησίαις κινήσεως μόνης τῆς βιομηχανίας τῆς Ἐρμουπόλεως, ἐν συνόλῳ λαμβανομένης, ἀνῆλθε πολλακίς εἰς 50 ἑκατομμύρια. Αἱ ἐν τῷ τελωνεῖῳ Σύρου πραγματοποιηθεῖσαι διάφοροι ἐτήσιαι τελωνεῖαι καὶ εἰσπράξεις ὑπερέβησαν οὐχὶ σπανίως τὰ 2 1/2 καὶ 3 ἑκατομμύρια δραχμῶν¹.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Ἐρμουπόλεως καθόλου δύναται νὰ διακριθῆ εἰς εἰσαγωγικὸν, ἐξαγωγικὸν, διαμετακομιστικὸν, μεταγωγικὸν καὶ συναλλαγματικόν. Καὶ τὸ μὲν εἰσαγωγικὸν τῆς νήσου ἐμπόριον ἀποτελεῖται ἐξ ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς καὶ ἐν μέρει τῆς τουρκικῆς καὶ ἄλλης τέχνης, ἐκ τῶν τροφίμων, τῶν οἰκοδομησίων, ναυπηγησίων, βυρσοδεψικῶν καὶ ἄλλων ἀναγκαίων καὶ χρησίων ὑλῶν· τὸ δὲ ἐξαγωγικὸν ἐκ τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας τοῦ τόπου· τὸ διαμετακομιστικὸν ἐκ τῶν διὰ τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὴν Τουρκίαν ἰδίως εἰδῶν· τὸ μεταγωγικὸν ἐκ τῶν ἐξ Ἑλλάδος εἰδῶν, μεταφερομένων εἰς Σύρον, πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν, καὶ τὸ συναλλαγματικὸν ἐκ τῶν τραπεζιτικῶν καὶ χρηματικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, κλπ.

Ἐλθωμεν ἤδη εἰς τὰ ἀρρωδῶντα τὴν Ναυτιλίαν. Τρισχίλια περίπου πλοῖα Α' καὶ Β' τάξεως ἐναυπηγήθησαν ἐν Ἐρμουπόλει ἀπὸ τοῦ 1828 μέχρι σήμερον. Τὰ ἐν αὐτῆς νηολογίῳ ἕμως Σύρου σημεῖοῦμενα πλοῖα Α' καὶ Β' τάξεως ἀνέρχονται

1. Κατὰ τὰ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως» δημοσιεύοντα ἐπ' ἐργάτων ἐξαγομένα τοῦ σχετικοῦ κλάδου τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1879 αἱ τελωνεῖαι καὶ εἰσπράξεις ὑπελογίζοντο εἰς 19,458,442 δραχ., κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1880 ἀνεβιβάσθησαν εἰς 19,657,634, τούτεστιν ἐγένετο αὔξησις ἐν ἔτει 1880 εἰσπράξεων δραχ. 199,192. Μόνης τῆς Σύρου αἱ τελωνεῖαι καὶ εἰσπράξεις κατὰ τὸ 1880 ἔχουσιν οὕτω· Εἰσαγωγῆ 1,994,623, ἐξαγωγῆ 1,567, διαμετακόμισις 74,610, λαθρεμπορίον κλπ. 10,706 ἔγγιστοι φόροι 39,730, δικαιοματία 34,773, ἣτοι ἐν ὅλῳ δραχ. 2,156,009· ὁ πλῆξ οὗτος ἐν ἀντιπαβολῆ πρὸς τὸν τοῦ 1879 παρουσιάζει τὰς τελωνεῖαις εἰσπράξεις Σύρου ἡλαττωμένας κατὰ 272,724 δραχμάς.